

66
EN

FACTS

A v r u p a İ ŝ S a ğ l ı ğ ı v e G ü v e n l i ğ i A j a n s ı

ISSN 1681-2123

Tehlikelere Karşı Dikkatli Olmak - Gençlere Öneriler

Sizin de Başınıza Gelebilir

Eğer işyerinizde bir kaza geçirir ya da sağlığınıza zarar verirsiniz, bunun sonuçlarına yaşam boyu katlanmanız gerekebilir. Çalışmaya başladığınız ilk gün bile başınıza trajik bir olay gelebilir. Aslında bu tür üzücü olayların bir çoğu önlenebilir niteliktedir.

İşe yeni başlayan bir genç olarak, sizden daha ileri yaşta olan meslektaşlarınıza göre daha fazla risk altında bulunmaktasınız. Yaptığınız işte ve bulunduğunuz işyerinde yeni olduğunuz için, sağlığınıza ve güvenliğinizi tehdit edebilecek mevcut riskler konusunda yeterli deneyiminiz yoktur. Bir çalışan olarak, sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışma, gerekli eğitimleri alma, gözetimden faydalanma ve size güvenli görünmeyen durumlara ilgili soru sorma ve bunları bildirme hakkınız vardır. Eğer 18 yaşın altındaysanız; kanunlar, deneyimsizliğinizden ve yeterli olgunluğa sahip olmayışınızdan ötürü bazı işleri yapmanızı yasaklamaktadır. Bu bülten, işyerindeki tehlikeler üzerine hazırlanmıştır. Diğer bültenlerimizde haklarınız ve sorumluluklarınızla ilgili daha ayrıntılı bilgi bulabilirsiniz.

Avrupa istatistiklerine göre, 18 – 24 yaş arasındaki genç çalışanlarda görülen iş kaynaklı yaralanma oranı, diğer yaş gruplarındaki çalışanların oranından %50 daha fazladır.

➤ 18 yaşındaki bir tamirci çırağı, alevlerin arasında kaldıktan dört gün sonra yaşamını yitirdi. Genç çırak, müdürünün boş bir tanka petrol ve dizel karışımı boşaltmasına yardım ediyordu...

Sizi etkileyecek olan riskler sadece kazalardan ibaret değildir, sağlığınıza da zarar görebilir.

➤ Bir kuaför çırağında, işinde kullanmak zorunda olduğu ürünlere karşı reaksiyon gelişti. Elleri kesikler ve su kabarcıklarıyla doldu; öyle ki artık çatal bıçak bile kullanamıyordu ve sonunda işi bırakmak zorunda kaldı...

Bu tür kaza ve sağlık bozukluklarının sebepleri arasında; güvenli olmayan ekipman, stresli çalışma koşulları, çok hızlı çalışma, eğitim ve gözetim yetersizliği ile prosedür ve kontrollerin yetersizliği bulunmaktadır. 18 yaşın altındakiler, eğer kanunlar tarafından sınırlandırılmış işlerde çalışıyorsanız, kaza geçirme ihtimaliniz daha da yüksektir.

Güvenli Çalışmaya Karşı İpuçları (*)

- Yeterli eğitimi alana kadar hiç bir görevi yerine getirmeyin,
- Eğer, çok fazla bilginin çok hızlı bir şekilde verildiğini hissediyorsanız, gözetmeninizden yavaşlamasını ve talimatları tekrarlamasını isteyin,
- Sizden istenmediği sürece çalışma alanınızdan ayrılmayın. İşyerinizdeki diğer alanlarda, başınızın üzerinden sallanan elektrik hatları, kaygan zeminler ya da zehirli maddeler gibi sizin bilmediğiniz tehlikeler olabilir,

- Herhangi bir konudan emin olmadığınızda, öncelikle birisine sorun. Bir gözetmen ya da çalışma arkadaşlarınızdan biri, herhangi bir kazanın oluşmasını engelleme konusunda size yardımcı olabilir,
- Daha fazla eğitim istemekten çekinmeyin,
- Güvenlik ayakkabıları, sert malzemeden yapılmış şapkalar ya da eldivenler gibi yaptığınız göreve uygun kişisel koruyucu donanımları kullanın. Koruyucu giysileri ne zaman giymeniz gerektiğini, nerede bulacağınızı, nasıl kullanacağınızı ve bu malzemenin bakımının nasıl yapılacağını bildiğinizden emin olun,
- Yangın alarmı, elektrik kesintisi ve benzeri acil durumlarda ne yapmanız gerektiğini öğrenin,
- Herhangi bir kazayı zaman geçirmeden gözetmeninize ve eğer varsa iş güvenliği temsilcisine bildirin,
- Baş ağrısı; genel ağrı ve acı; baş dönmesi; deride kaşıntı; gözlerde, burunda ya da boğazda hassasiyet gibi daha büyük sorunlara işaret edebilen ön belirtileri görmezden gelmeyin. Eğer işyerinizde bir doktor, hemşire ya da işyeri sağlık ekibinin herhangi bir personeli varsa, mutlaka onlara danışın. Eğer aile hekiminize gidiyorsanız, mutlaka yaptığınız işle ilgili bilgi verin,
- Size verilen öneri ve talimatları takip edin. Bunlar arasında; molalarınızı düzenli almak, sandalyenizi ayarlamak ve güvenlik giysilerini giymek gibi konular da bulunmaktadır.

(*) www.ccohs.ca/youngworkers/ adresindeki kaynaklardan alınmıştır.

Patronunuza Sorabilecekleriniz

- İşimle ilgili tehlikeler ve riskler neler?
- Güvenlik eğitimi verilecek mi? Eğer verilecekse, ne zaman?
- Kendimi korumak için ne yapmalıyım, giymem gereken koruyucu giysiler var mı?
- Acil bir durumda ne yapmalıyım? Bu konuda eğitim verilecek mi?
- Güvenlikle ilgili sorularımı kime yöneltmeliyim? Eğer bir şeylerin doğru olmadığını farkedersen, bir kazayı ya da sağlık sorunlarını nasıl rapor etmeliyim?
- Yaralanırsam ne yapmalıyım? İlk yardım sorumlusu kim?

Nelere Dikkat Etmeliyim? ⁽³⁾

- **Kayma ve takılma** – Kazaların en yaygın sebeplerinden bazıları; çok kalabalık çalışma alanları, dağınık işyerleri, zemine dökülmüş malzemeler, çekilmiş kablolar ya da hasarlı zeminlerdir.
- **Makine ve donanımlar** – Bir çok kazaya, bakımı iyi yapılmamış makineler; güvenlik kalkanlarının olmayışı; eğitim verilmemesi; yanıklara, yangınlara ya da ölümlere sebebiyet verebilecek elektrik hataları; makineyi durdurmadan ve elektrik bağlantısını kesmeden onarmaya çalışmak sebep olur. Tehlikeli makineler sadece fabrikalarda değil, restoran mutfaklarında da bulunur.
- **Yük kaldırmak** – Yüklerin ağır veya dengesiz olması; uygun olmayan bir yolla yüklerin kaldırılmaya çalışılması; veya el arabası gibi yardımcı bir aletin temin edilmemesi gibi sebepler kazaya yol açabilir.
- **Yeterli dinlenme arası verilmeden, uygun olmayan pozisyonlarda yapılan tekrarlayıcı, hızlı işler** – Bu tür işler ağır ve acıya sebep olabilir, kas ve eklemlere zarar verebilir (kas-iskelet sistemi bozuklukları). Bu tür işlere örneklolarak, fabrika montaj hattı işleri ya da süpermarketlerdeki kasa işlemleri verilebilir.
- **Gürültü** – Çok yüksek gürültü seviyeleri işitme bozukluğuna yol açabilir ve bu bozukluk zaman içinde yavaş yavaş gerçekleştiği için büyük olasılıkla fark edilemez. Oluşan hasar, hiçbir zaman onarılamayan işitme bozukluklarına neden olabilir. Diğer fiziksel tehlikeler ise; titreşim ve radyasyondur.
- **Kimyasallar** – Bu maddeler arasında, yaygın kullanılan temizlik maddeleri, boyalar, kuaförlükte kullanılan malzemeler ve tozlar bulunur. İşyerinizde bulunan maddeler, alerjik cilt döküntülerine, kalıcı astım'a, kansere ya da doğum bozukluklarına yol açabilir. Bu tür maddeler karaciğerinizi, sinir sisteminizi ve kanınızı etkiler.
- **Stres** – İşinizin nasıl organize edildiğinden, altından kalkılması mümkün olmayan iş yükünden, sorumluluklarınızdaki belirsizliklerden veya aşırı baskıdan kaynaklanabilir. Stres aynı zamanda, patronunuzun ya da çalışma arkadaşlarınızın kötü davranışları sonucunda da oluşabilir.
- **Şiddet** – Eğer işinizde sürekli olarak insanlarla temas halindeyseniz, sözlü taciz ve fiziksel saldırıya da içeren şiddet durumları ile karşılaşabilirsiniz. Bu olay, kesinlikle "işinizin bir parçası" değildir.
- **Çalışma ortamı** – çalışma ortamının sıcak ya da soğuk olmasından kaynaklanan rahatsızlıklar, işyeri ortam ısısının çok yüksek olduğu durumlardan kaynaklanan daha ciddi problemler, ışığın yetersiz olması, vb.

Type of work	Examples of hazards
Temizlik	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Temizlik malzemelerindeki zehirli kimyasallar ➤ Çöpteki kesici maddeler ➤ Kayma ve düşme tehlikesi
Catering Restoranlar Fast food (hazır gıda)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kaygan zeminler ➤ Sıcak yemek pişirme malzemeleri ➤ Keskin nesnelere
Dükkanlar / Satış	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Müşterilerden gelebilecek fiziksel şiddet ve sözlü taciz ➤ Ağır kaldırma ➤ Uzun süre ayakta kalma
Ofis / Masa başı işler	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bilgisayar ve çalışma ortamının kötü düzenlenmiş olması ➤ Kötü oturma pozisyonları ➤ Stres ➤ Taciz
Bakıcılık	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kan ve diğer vücut sıvılarının bulaşması ➤ Yük kaldırmak ve uygun olmayan vücut duruşları ➤ Fiziksel şiddet ve sözlü taciz ➤ Kayma ve düşme tehlikesi
Kuaförlük	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uygun olmayan vücut duruşları ➤ Uzun süre ayakta kalma ➤ Saç ürünlerindeki alerjiye sebep olan kimyasallar
Fabrika işi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tehlikeli makineler ➤ Yüksek çalışma hızı ➤ Kayma ve düşme tehlikesi ➤ Taşımayla ilgili tehlikeler, örneğin forkliftle taşıma

Haklarınızı Bilin ve Sorumluluklarınızla Hareket Edin

İşyerindeki haklarınız;

1. Bilme hakkı,
2. Katılım hakkı,
3. Güvenli olmayan işi reddetme hakkı.

Tabii ki iş oyun değildir ve bazı sorumluluklarınız vardır. Bunlar;

- Sağlık ve güvenlikle ilgili konularda işvereninize işbirliği yapmak,
- Kendinizi ve çalışma arkadaşlarınızı korumak için güvenlik prosedürlerini takip etmek,
- Koruyucu araçları giymek ve kullanmak.

Genç çalışanlar ve genç çalışanlarının güvenliği ile ilgili kaynaklara <http://ew2006.osha.eu.int> adresinden; farklı işyerlerindeki tehlike ve riskler için bağlantılara <http://osha.eu.int/> adresinden ulaşabilirsiniz. Bilgi kaynakları ulusal makamları, sendikaları ve ticaret kuruluşlarını da içermektedir.

Ülkemiz mevzuatıyla ilgili ayrıntılı bilgi için:

<http://isggm.calisma.gov.tr>

İngiltere'ye yönelik rehberlik hizmetleriyle ilgili ayrıntılı bilgi için:

<http://www.hse.gov.uk>

İrlanda'nın mevzuatıyla ilgili ayrıntılı bilgi için:

<http://www.hsa.ie>

Malta'nın mevzuatıyla ilgili ayrıntılı bilgi için:

<http://mt.osha.eu.int/legislation>

(?) Tehlike, bir hastalığa ya da yaralanmaya sebep olabilecek herhangi bir şey olabilir. Risk ise bu tehlikenin gerçekleşme olasılığıdır. Kazaların büyük çoğunluğu, risklerin yeterince değerlendirilmemesinden veya riskleri kontrol etmeye yönelik adımların atılmamasından kaynaklanmaktadır.

(f) www.tuc.org.uk/tuc/rights_worksafe.cfm adresinden alınmıştır.

Avrupa İş Sağlığı Güvenliği Ajansı

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

(34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int

© Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı. Yayın kaynağına bilgi vermek suretiyle dokümanın çoğaltılmasına izin verilmiş ve Türkiye'de basılmıştır, 2006.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü

İnönü Bulvarı No: 42 Emek ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 215 50 21, Fax: +90 (312) 215 50 28

E-Posta: isggm@csgb.gov.tr • <http://isggm.calisma.gov.tr>